

EESTI SKAUT

H. HAAMER

EESTI SKAUTIDE MALEVA HÄALEKANDJA

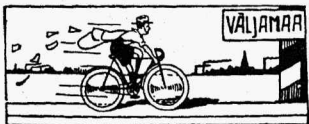

Vabadussõja ülemjuhataja ja võitja
kindral-leitnant J. LAIDONER.

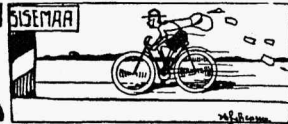
VII AASTAKÄIK 24. VEEBRUAR 1928 Nr. 4
VÄLJAANDJA: EESTI SKAUTIDE MALEVA PÄASTAAP

TOIMETUS JA TALITUS:
TARTUS, VALLIKRAAVI TÄNAV. 19
AADRESS KIRJAVAHETUSEKS:
TARTU, POSTKAST 130

VASTUTAV TOIMETAJA: K. TREFFNER.
PÄÄTOIMETAJA: SKM. J. TEDERSON.
TOIMETUS: A. GRÖNBERG, H. HAAMER
K. LIPPING, H. ROOS.

TEATEID

Toimetused palub malevaid, rühmi ja karju selles osakonnas avaldamiseks teateid saata hiljemalt 6. märtsiks 1928 a.

veritel peab olema oma laagrivarustus kaasas.

KESKORGAANIDE TEGEVUSEST

Lippu annetada skautpataljonile tema 10. aastapäeval otsustati Eesti Skaudi Sõprade liidu poolt üheskoos skautide ja gaidide malevatega.

Cääne skautide malevas on tegevus viimase ajal tublisti hoogu võtnud. Nii asutati malevasse hiljuti uus rühm ja kari juure. Seega kuulub nüüd malevasse üldse 3 skautrühma ja 2 karja, milledest üks rühm asub Kullamaal. Uute rühmade tekkimisega on ka skautide arv malevas 50% võrra kasvanud.

Skautjuhtide juhtimisoskuse süvendamiseks moodustati malevas juhtide nõukogu, mis täidab päalikeute kogu ja harjutuskooli ülesandeid. Rühmade kasvab tegevus järjesti, kuna rühmad visalt omavahel võistlevad.

Soome vennasskautid pidasid 6.—8. jaanuarini oma aastakoonduse, millega käsitakse peetakse skautjuhtide aastakoosolek. Viimastest ilmus osa võtma üle 400 skautjuhi. Aastakoondusega käsitakse peetakse suured pidustused, millistest osa võtma kutsutud president, peaminister ja teised riigitegelased.

Latulja Jamboree peetakse Riia läheduses mererannal, 20.—29. juulil 1928. Kümnele Eesti skaudile on osavõtt tasuta, teistel tuleb maksta 12½ latit kogu aja eest (ligi 9 krooni). Osavõtjate arv on piiramatult. Eelteateid palutakse saata 1. aprilliks, osavõtjate lõplik arv teatada aga 1. juuniks 1928. a.

Rover Moot (roverite koondus) peetakse Inglismaal, Birminghamis 20.—28. V. 28. Ülesandmised kuni 30. IV. Osavõtjatel ro-

SKOUTIDE KIRJANDUS

„Eha“ nr. 1 on ilmunud mitmekesise ja huvitava sisuga. Ajakiri algab seega uut ajajärku, püüdes sisu mitmekesistada ja saada rohkem Petseri ajakirjaks kui puht skautide omaks. Käesolevgi nr. toob vaid ühe artikli skautlussisulise, lisaks on klišeed skautlikud ja mõned märkused.

„Cääne Skaut“ nr. 1 on toimetusele saanud. Ajakiri ilmub Haapsalu skautmaleva väljaandel, shapirogarfeeritud masinikirjas. 20 lehekülge, hulga joonistustega ja ühe lisaga erilehel. Võrreldes käesolevat 1926 a. numbritega, jääks mõndagi veel soovida, kuid edu eeldusi on praeguselgi küllalt.

„Kõik maailma skautid“, rahvusvaheline skautide marss, on kirjastatud ja kaasandena „Jamboree“ jaanuari nriga laiali saadetud. Teatavasti oli see marss esimese ülemaailmse Jamboree puhul Londonis 1920. laialt tarvitatud ja viidi säält osavõtjate poolt laiali. Kuna marss kergesti lauldav ja kõlava viisiga, on ta laialdast poolehoidu leidnud ning paljudesse keeltesse tõlgitud. Teda kavatsetakse kõigis keeltes kirjastada ja ülemaailmsel Jamboreel 1929. laulda, iga rahvas omal emakeelel. Raskusi teeb vaid tõlgete saamine keeltes, millised vähem tuntud, seega ka eesti keelse tõlke saavutamine. Marssi kokkuseadjaiks on hra A. Poyser, I. Jamboree muusikajuht.

„Kangelaslikud südamed“ on filmi päälkirjaks, milline valmistatud Prantsusmaal ja mis käsitab skautlust — tõsist ja puhast, nagu see B.-P. poolt ellu kutsutud. Filmi sisuks on ühe prantsuse poisi elulugu, kes skaudiks hakates halbade sõprade läbi palju peab kannatama ja kes raskustele vaatamata siiski tõsise skaudina oma töötusele ja skaudi säduste truuks jääb.

„Jublo“, Rootsi Jamboree album on ilmunud ja maksab ühes saatetekuludega kr. 4.50. Tellida saab hra B. Rautsmanni kaudu (Tallinna, Falkspargi 9).

*Sulle, noor kodumaa vabadus,
Kes sa seisnud
Aastaid vaid külme,
Ulatame austuses,
Truuduse märgina pärja.*

*Olla tahame su ustavad pojad!
Kõnda ka rajame endale kojad!*

*Täitugu sarnane meie taie,
Raskusi meie pelgame vähe,
Usume kindlalt, vankumatult
Ulkuseks kasvada*

ISAPÄALE!

Eesti skautide töö tagajärgedest riigi esimese detsenniumi kestvusel.

„Eesti Skaudile“ kirjutanud ESM. Peavanem H. Kann.

Käesolevas kuus pühitseb meie riik oma kümne aastast juubelipäeva. Linnades ja maal, rahvamajades ja koolis tuletatakse sel puhul meelde endist Vene aega, tuletatakse meelde savijalgadel seisnud suure Vene maailmariigi — kolossi kokkuvarisemist, kõneldakse sellest, kuidas kolossi varemotel tekkisid uued riigid, nende seas väike, aga sisemiselt tugev Eesti riik, mille asutas Eesti rahvas oma võrdlemisi suure intelligentse seltskonnaga, kõneldakse muidugi ka sellest, kui kaugale meie ühisel jõul ja nõul oleme osanud ja jaksanud üles ehitada oma riigi hoonet selle võrdlemisi lühikese aja jooksul.

Riigi juubeli puhul on kohane ka meil — skautidel — pilku tagasi heita oma töö tagajärgede peale, on ju skaudid osa meie edasirühkivast noorsoost, kellest järgmise kümne aasta möödumisel juba suur osa muutub vanema põlve abilisteks riigi ülesehitamise alal.

Eesti skautlus on niisama vana kui meie riik, või kui tahame täpsemad olla, isegi veidi vanem. Tööle asuda sai meie skautlik noorsugu aga ikkagi alles siis, kui valitsuse ohjad meie iseseisvas ja rippumatus riigis olid Eesti meeste kätes.

Rääkides Eesti skautlusest, tuleb ikka jälle korrata, et peatõmehed skautliku liikumise levitamises ja süvendamises on olnud meie noored. Nad ise on appi kutsunud vanu, on aga sellejuures, nii imelik kui see ka näib, esialgul õpetajateks olnud meile — vanadele. Kui meie noored olime, tegime sagedasti sedasama, mida teevad meie noored praegusel ajal. Meie lugesime kõik indiaanlaste jutud läbi, mis meile vähegi kätte sattusid ja need jutud õhutasid meid — tolleageseid noori — sõda pidama valgete ja punanahksete vahel. Meie harjutasime endid jooksus, ujumises, odaviskamises, vibu püssi laskmises mitte vähem, kui praegused noored sportlased, kuid sel korral ei olnud veel korraldatud spordiharjutusi, vaid meie tegime seda Conan-Doyli, Main Rydi ja teiste indiaanlaste elu kirjeldavate kirjanikude teoste mõjul.

Sisu: Eesti skautide töö tagajärgedest riigi esimese detsenniumi kestvusel * Skaudid teevad rahutööd! * Sinine ja must ja valge * Mälestused * Aafrikalend * Tunne oma kodumaad! * POJAD KALJUC * Arvulisi võrdlusi * Skautlised pidustused * Ajakirja oma nurk.

Vaba Eesti rahva esinduse kodu —
Riigikogu hoone Tallinnas.

Riigikogu koosolekute saal, kus
teostub rahva tahtevaldus.

Reskel Riigikogu praegune esimees K. Einbund.

Sel ajal ei olnud ka veel geniaalne skautluse isa Baden Powell ära kasutanud poiste hinges peituvat sõjamängu kirge ja looduse armastust. See sündis aastat 20 hiljemalt.

Ja nüüd on skautlik liikumine levinud mitte üksnes Inglismaal ja Ameerika Ühendatud Riikides, vaid igalpool kultuurriikides. Ka meil on ta sügavalt oma juured Eesti mullasse ajanud.

Mäletan hästi veel, kuidas meie lastevanemad, isegi meie noorsoo kasvatajad olid äärmiselt umbusklikud skautliku liikumise vastu. Skaute pilgati, naerdi nende kirjude riiete üle. Tervet liikumist peeti mingisuguseks noorte hullustushaiguseks. Iseäranis rasket pilkerahet sadas Eesti punase noorsoo ridadest. Eesti skautluse isa A. Ünapuu soovil astusime meie, mõned vanemad seltskonna ja koolitegelased, liikumise etteotsa. Siis näis pahempoolsetele ja isegi keskerakonna meestele asi kahtlane olevat ja asutati vastukaaluks skautidele rahvuslikele skautide „noorseppade“ organisatsioon.

Algasid hõõrumised kahe skautide organisatsiooni vahel, tekkisid tülid. Neid läks korda likvideerida, kui sai peavanemaks nende ridade kirjutaja ja staabiülemaks meie skautluse suurim töömees vanemate hulgast — praegune siseminister Hünerson.

Pärast sõjakirve mahamatmist mõlema organisatsiooni vahel on nüüd kestnud rahu mitu pikka aastat ja aeg oleks vist juba arusaamisele jõuda, et mõlemad organisatsioonid võiksid ühineda üheks suuremaks skautide malevaks!

Kümneaastase töö tagajärgedest tuleb nimetada kõigepealt asjaolu, et Eesti skautluse kaudu on terve maailma skautlik noorsugu tutvunenud Eestiga. Inglismaa, Taani, Schweitsi ja Rootsi jamboreedel on levinud Eesti riigi lipp niisama vabalt, kui vanade ja teiste noorte edasipüüdva rahvaste lipud. Neil ülemaailmistel skautide koosolekutel on kõlanud vaba Eesti rahva keel, on helisenud Eesti laul, on kajanud Eesti poiste lõbus ja muretu naer!

Kusagil ei ole meie peale vaadatud kõõrdi, üle õla, vaid igal pool on skautlik noorsugu ja tema vanemad vastu võtnud meie skaute, nagu vendi ja ühemeeliseid sõpru.

Teiseks töö tagajärjeks võime nimetada seda, et Eesti rahvas on harjunud nüüd skautide ja guideide fantastlike kirjude riiete ja laiade kaa-

budega. Välismaadel käies on meie jõukamad inimesed näinud, et seal lõbusa lauluga marssivad läbi linna ja külade samasuguste riietega ehitud noored, nagu meilgi. Sellest on kõneldud koju tagasi jõudmisel ja vaated skaudi-peres on muutunud.

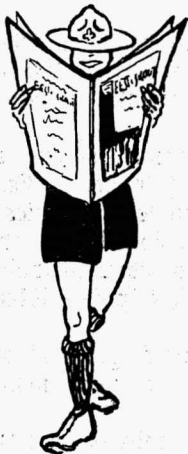
Kuid ka kodu on Eesti skautide peastaabile alluvad skaudid endid eeskujulikult üles pidanud. On kadunud kaebused, et skaudid metsas hävitavad elusaid puid ja põõsaid, on kadunud kaebused igasugustest ulakuse tegudest poisikeste poolt metsas ja narmel. Selleasemel kuuleme sagedasti teiste inimeste elupäästmisest skautide kaudu, kes teatavasti õpivad oma ligimeste teie esimest abi andma; kuuleme ja näeme, et skaudid ei suitseta, ei tarvita alkoholi, et nad hästi katsuvad mõjuda nõrgemate iseloomude peale ja neid tagasi hoiavad igasugustest eksisammudest.

Ühe sõnaga, meie seltskond on aru saanud, et skautlik liikumine ei ole lihtne poisikeste ja tüdrukute mängimine, vaid et skautlus on noorsoo enesekasvatamise, enesetäiendamise organisatsioon väljaspool kooli. Muudugi ei ole meie skaudid vabad ka vigadest. „Eksimine on inimlik“ (*errare humanum est*), ütleb roomlaste vanasõna. Kui eksivad vanad, miks ei peaks siis eksima noored!

Tähtis on aga, et meie skaudid püüavad täita skautluse põhimääruisi, skautluse raudset seadust. Viimane näiteks nõuab, et skaut peab koolis rahuldavalt edasi jõudma. Ei jõua ta mitte edasi, siis lükatakse ta skautide malevast välja niikauaks, kui ta jälle õpib ja rahuldavalt edasi jõuab.

Tähtsaks tagajärjeks loen ma ka seda, et meie pahempoolsed meie skautidest kõnelevad ja kirjutavad palju tagasihoidlikumalt, kui enne. Meie ei tea, kas tuleb seda selle arvele kirjutada, et meie üldse palju kainemalt oma olusid ja seisukordi hindame kui enne, või tuleb seda ka sellega seletada, et mitmed skautluse vastased on kolinud Nõukogude paradiisi.

Rõõmustavaks üllatuseks oli mulle möödunud suvel Stokholmi linnapea — sotsiaaldemokraadi kõne, mida ta pidas skautluse isa Baden-Powelli teroituseks Stokholmi raekojas toime pandud banketil. Selles kõnes kiitis arukas

1000 skauti
loevad „Eesti Skauti“,
tellides selle
50 sendi eest.

Veel pole hilja suurendada selleni lugejate
arvu — sellega ühtlasi suurendate ajakirja
lehekülgede arvu.

sofialist 17 rahvuse skautide juhtide ees soojade sõnadega skautlust, kus vahet ei tehta skautide rahvuste, usufunnistuste, parteide ja seisuste vahel.

Skautluse lipu all ühinevad kõik noored, kes omaks võtavad skautluse kõrged aated, mis on väljendatud nende põhimäärustes. Skaudid fasantavad noortena teed rahvuste vendluseks ja sõpruseks. Kas tuleb siis imeks panna, et skautlikku liikumist hindab isegi Rahvaste Liidu Juhatuse?

Skaudid! Sammuge edasi teile nüüd juba tuntud teed mõõda ka — riigi teisel detsenniumil oma tunnustatud juhtide järel Tõmmake kaasa omi kaasõpilasi, omi sõpru, kes veel ei ole skaudid ja ärge unustage, et mida rohkem teie lähenete skautluse ideaalidele, seda tublimad kodanikud kasvavad teist meie rahvale ja riigile, seda rohkem aitate kindlustada meie riigi rippumatust ja iseseisvust — mitte sõjariistade kliristamisega, vaid rahulise tööga üldise rahu heaks rahvaste vahel. . .

Skaudid teevad rahutööd.

Väike häätegu Eestile kümnenda sünnipäeva puhul.

„Eesti Skaudile“ kirjutanud Siseminister J. Hünerson, ESM. Staabiülem.

Sõda on skautluse isa, aga rahu selle eesmärk.

Skautluse algataja sir Robert Baden-Powell on Inglise ohvitser, kes Buuri sõjas esimesed skautide salgad moodustas. Sääli tutvunes ta poiste hingeeluga sügavamalt ja otsustas ka rahuseisukorras oma häid kogemusi noorsoo iseloomu arendamiseks ära kasutada. On iseloomulik, et väejuhid on tihti kõige suuremad rahusõbrad. Sest nemad tunnevad kõige põhjalikumalt sõja hävitustööd ja koledusi ning põlgavad sellepärast sõda kõige põhjalikumalt. Sir Robert on ka üks sarnastest. Kuigi ta poisi iseloomu nõuetele vastavalt andis skautlikule organisatsioonile välispidi sõjaväelise ilme, siis pani ta selle sõjaka koore alla ometi fõsise rahuaate idanema, kui ta üles seadis põhimõtte: skaudid on vennad!

Skautliku vendluse tähtsus paistab alles siis täies ulatuses, kui meelde tuleb, et skautlik liikumine on ülemaailmne ja rahvastevaheline. Kui ühe rahva noorsugu käib läbi teise rahva noortega skautlikus peres, nagu vend vennaga, siis tekib nende juures elav arusaamine üksteise elutingimustest ja püüetest, lahkaroamised kõrvalduvad omavaheliste mõttevahetuste teel, vähenevad vaenud, riiu ja sõjaliste kokkupõrgete põhjused rahvaste vahel.

Kuigi skautlus on seatud rahvastevahelise rahuaate teenistusesse, ei halva see skautide rahvuse ja isamaa tunnet. Ta tugeneb ka teisele suurele põhimõttele: skaut on truu isamaale! Kui lahkuminekul rahvaste vahel ei ole rahulikult teel lahendatavad, siis astub skaut oma isamaa kaitseks välja ja kasutab selleks ära kõik oma teadmised vastase maast ja rahvast ning oma võimed ja arenenud meeletarvuse, et tegutsedes raskusi ära võita ja vastast igal sammul jälgida ning teda nõrkuse silmapilgul tabada. Skaut ei sõdi ega tapa võimupüüdes ja armuta verejanus, vaid ta kaitseb oma armastatud kodumaad ja rahva vabadust päältungiva vägivalla vastu.

Ka Eestis tekkis skautlus sõja ajal. Selle esimene algataja, õpetaja Antton Õunapuu langes võitluses Eesti vabaduse kaitsmisel. Kui vabadus-

sõda lõppes, asusid teised vanemad juhid meie skautlust arendama Inglismaal üles seatud rahvaste rahu ja kindla kodukaitse põhimõtetel.

Skautlik liikumine Eestis tahab kasvatada noortest häid rahvavalitsusliku riigi kodanikke, kes hästi tunnevad oma õigusi ja kohuseid ning oskavad ja tahavad neid kasutada meie ühiskonna ühiseks arenemiseks ja kasuks.

Skautlus arendab noorsoo isiklikku omaabi ja alati valmisolekut ligimese aitamiseks. Oma väikest kodumaad õpib Eesti skaut rännakutel põhjalikumalt tundma ja armastama, aga kui saatus kutsub, siis tõttab teda ka kaitsma. Skautlik vaim ilmutas end meie noorsoos vabadussõja algul, kui võõrsilt rõõulid meie kaitseta kodule kallale tormasid. Seesama vaim püsib ja areneb meie noortes edasi skautlikkudes organisatsioonides.

Kodukaitse vaim on rahu vaim. Kaitseta kodukoldele tungitakse kergesti kallale ja rikutakse rahu. Aga kui on kaitsjad alati valmis päätungijaid tagasi tõrjuma, siis jäävad kallaletungimised tihti üldse ära ning rahu jääb rikkumata. Kodukaitseks valmisolek kindlustab rahu. Eesti skautlusel ei ole midagi ühist riika sõjakusega, mille eesmärgiks naabrite rahu rikkumine.

Eesti vabadussõja algul tekkis vabatahtlikkudest partisaanide salk, kes omale skautliku väeosa nime võttis, nagu Inglise pärismaalaste väeosasid vahest kutsutakse. Sellest salgast arenes meil aegapidi välja korrapärane skaudi-pataljon, millel peale nimetuse ei ole midagi ühist skautliku liikumise ja põhimõtetega, välja arvatud tema otsekohene eesmärk — Eesti kodu kaitsmine. Skaudi-pataljoni juhtide ja Eesti skaudi vanemate sõprade hulgas on aga mõte tekkinud seda pataljoni ja skautlikku noorsoo organisatsiooni üksteisele lähemale viia, millest mõlemad võiks olla huvitatud: skaudid võiks eriti selle pataljoni oma teenistuskohaks valida, nii palju, kui see nendest enestest oleneb, kuna pataljon võiks omada mõnesuguseid skautlikke traditsioone, mis ka sõduritele tulusad ja tähtsad. Esimese sammu lähenemiseks võiks astuda skaudid omalt poolt sel teel, et nad valmistaks ja annetaks skautide pataljonile lipu, nagu seda muud seltskondlikud asutused nüüd muudele väeosadele teevad.

Skaudid ja nende vanemad leiaks sügavat rahuldust, kui nad saaks kaasa mõjuda, et üks Eesti väeosa tõotaks ja võitleks Püha-Jüri lipu all, mille kujutuseks on vooruse võit õeluse üle, rahu võit riiu üle.

Käesoleva aasta lõpul saab kümme aastat täis, kui meie skaudiväeosa tegutseda hakkas ja vaenlasi välja ajada aidafes rahu maale tõi. Kui oma rahutoojatele ja rahukaitsjatele annetame rahulipu, siis teeme eht skautlikku rahutööd.

Elagu Eesti püsivas rahus.

„EESTI SKAUDI“ tellimine II poolaasta pääle

on avatud

Ilmub 1. märtsist kuni 31. augustini 4 numbrit.

Maksab 75 senti.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja omad levitajad rühmade-karjade juures.

Võistlus: Tunne oma kodumaad!

Punkte said (III):

Tartu malevast: Kütt, Valter — 10 (I r. „Kurg“); Kook, Eduard — 9 (V r. „Õökull“); Hiir, Valter — 7 (V r. „Õökull“); Martinson, August — 7 (I r. „Kurg“); Pärjel, Hans — 9 (I r. „Kurg“); Saral, Rein — 10 (V r. „Õökull“); Nuust, Ernst — 10 (IV r. staabi liige); Kuhlberg, Karolus — 9 (I r. „Kurg“); Unt, Theodor — 8 (I r. „Kurg“). Valga malevast: Eberling, Aleksander — 9 („Metsapoeg“ „Kotka“ salgast); Soots, Voldemar — 8 (II r. vanemskaut); Haapsalu malevast: Vikstein, Aksel — 6 (IV r. vanemskaut).

Paremaid vastuseid. (III.)

I. Pilt kujutab tähtsamat teatri „Estoniat“. Ta on suurimaid ja nägusamaid teatrimaju Eestis. Tunnen teda ümaratest

kuplitest. „Estonia“ teatri ehitamise mõte võeti üles Tallinnas aastal 1908 ja juba sama aasta suvel alustati ehitamist. Teatri plaani valmistas Soome arhitektid Armas Lindgren ja Vivi Lönnny. Aastal 1910 võidi teatritele nurgakivi panna ja aastal 1911 oli teater lõpukult valmis. Teatrimaja pidulik avamine oli 24. augustil 1913 aastal, kontsertsaal. Avamistalitust toimetas ülempreester Tiisik, Greeka-Katoliku usu kommete järele. Avavõõrastena olid ilmunud kõrgemad kubermanguvalitsuse ja sõjaväe esitajad. Teatri ehitamine läks maksma 800 000 rubla. Ehitamiseks andis tõuke „Vanemuise“ teatri ehitamine Tartus ja „Endla“ ehitamine Pärnus. Aluges ehitati maja keskmine osa kolme kordne. Läänud suvel ehitati veel kaks korda pääle. Teatrimaja koostub kolmest saalist. „Eesti

„Tunne oma kodumaad!“ IV võistlus.

Käesoleva numbri 63./65. lehekülgedel on toodud meie kaheksa riigivanema pildid.

Seekordne ülesanne skautidele oleks:

Saata: 1) iga riigivanema kokkuvõtlik elulugu.

2) teated, mis ajal (kuupäevad soovitavad!) neist keegi riigivanemaks olnud.

Mõlema vastuse juures on tarvilik märkida allikad, kust iga skaut andmed leidnud.

Igale vastajale, kelle vastus hiljemalt 26. veebruari postitemplit kannab ehk toimetusse sellel päeval ära tuuakse, arvatakse harilikule arvule 2 lisapunkti juurde.

(Väljalõigata ja vastuse juure lisada!)

„Eesti Skaudi“ võistlusedel.

Saatja nimi ja eesnimi:

Vanadus: aastat. Kool:

Maleva: Rühm: Salk

Adress:

Rjakirjale saata hiljemalt 6. märtsil 1928.

Skaudis" toodud pildi järele on paremas otsas teatri saal, vasakul kontsertsaal ja ja keskel „valge“ saal. Teatrimajas asub ka ringhäälingu saatejaama mikrofoni. Vene turu pool küljes, alumisel korral, on kauplused. Kohta külastasin läinud jõulu vaheajal.

II. See pilt kujutab Valga meesgümnaasiumi. Ta asub Kuperjanovi tänav nr. 10. Ehitati korjanduse läbi kogutud rahaga 1915. a. Iseloomustav on ta üldvaade madal-lameda katusega ja keskmise kõrgema ja etteulatava osaga. Tunnen piltide järele.

III „Endla“ teater, Pärnus. Endla seltsi asutamise mõte tekkis juba 1875. a. Pärnu põllumeeste seltsis. Selle esimeheks oli C. R. Jakobson. Kuid selleks ei saadud luba. 1877. a. töötati põhikiri „Vanemuise“ põhikirja järele ümber ja saadeti 22 allkirjaga kinnitamisele. Seekord õnnestus asi ja 18. IV. 1878. a. registreeriti põhikiri. Praeguse teatrimajale pandi nurgakivi 23. V. 1910 ja 1911. a. on maja juba lõpuliselt valmis. Esimesena kuulutati ka „Endla“ rõdult Eesti iseseisvus 23. II. 1918 a. välja. Pilt ilmunud „Odamehes“.

IV. Eesplaani Pirita jõgi, tagapool Pirita kloostri varemed. Klooster oli pühendatud pühale Mariale ja Rootsi pühale naisele Brigittale, millest ka nimi „Pirita“. Kloostri ehitusega alati 1407. a., valmis sai 1412. a. Ehitust juhtis Heinrich Schwalberg. Kloostri rajajatena tegutsesid 13 isikut. Kloostri hävitasid venelased 1577. a. Kloostri ümber asus kabel, mille kivist ristid praegugi alles. Klooster on Tallinnast 7 km. kaugel, Harjumaal. Kohta külastasin viimati suurlaagri jumalateenistuse puhul 11. juulil kella 11—12 hommikul.

V. Karksi linnamägi ja lossivaremed. Karksi lossi tunnen maastikust ja kirikust. Lossi ehitas ordumeister Gosvin von Herike aastal 1357. Pääle ordu lagunemist sai lossi omale Poola kuningas Sigismund August. Aastal 1562 andis ta lossi oma õele kaasavaraks, kes Soomemaa hertsogi Johannile abikaasaks sai. A. 1563 võitis Rootsi kuningas Erik lossi omale, a. 1573 võtsid venelased lossi omale. Vene suurvürst Ivan Hirmus andis lossi Liivimaa kuninga Magnusele, kes lühikest aega sääl elas. Selle järele võtsid poolakad lossi jälle oma kätte.

Kirikutekkimislugu — muinasjutt: Suure sõja ajal tapetud kogu Karksi kihelkonna rahvas. Elama jäänud üks mees ja naine. Need abiellunud. Neist põlvnenud kogu Karksi kihelkonna rahvas. Rahvas hakanud kirikut ehitama Karksi linnamäele. Ehituse ajal tulnud palju kuldasju nähtavale, mis kirikule jäänud. Viimased on sõdade ajal vaenlaste poolt ära röövitud. Karksi asub Pärnu maakonnas.

„Eha“

on ainsam Petseris ilmuv ajakiri. Ta pakub kõigile sisurikast ja väärtuslikku lugemismaterjali, tuues artikleid ilukirjanduse, skautluse, spordi ja teistelt aladelt. Kaunistuseks hulka pilte, karrikatuure jne.

„Eha“ ilmub 8 korda aastas, maksab aastaks tellides 7 kroon, poolaastaks 60 senti. Üksiknumber 15 senti.

Tellimine 1928 a. peale kestab edasi.

„Eha“ toimetuse ja talituse

Petseris, Võru tän. 21-a.

Mälestused.

V. G.

Üle hulga aja kogusime jälle oma vana pääliku juure. Sõbraliku naeratusega fervitas ta meid kõiki ja palus edasi järgnevasse tupp. Keset tuba oli maas „lõke“ — elektrilamp kaetud mitmekandilise läbipaistva kaffega, millel sümboolid siluettidena. Selle ümber kuus pakku meile ja tugitool päälikule. Istusime. Müstiliselt valgustus meie skautring — kaugemal valitses pimedus. Päälik istus tugitoolil, ta pilk puhkas siluettidel. . .

„Rasked ajad olid. Maa oli kurnatud. Kõik kodused olid võõral maal. Ainult emaga jagasin muret ja häda. Olin alles 17. aastane. Ei olnud enam võimalik koolis käia, tuli teenistust otsida. Juhuslikult sain koha raudtee jaama. Võõras rahvas valitses tol ajal meie maal, võõrad säädused, võõrad kombed. Kuid tuli aeg, kus pidid nad lahkuma. Kõike tahtsid nad kaasa viia — toidu rahvalt, kulla pankadest. Toit oli siis kõige kallim vara, sest oli näljaaeg. Valus oli. Sõbraga käisime kaugel linnast raud-

Praegune riigivanem

Jaan Tõnisson

teed vaatamas, kas ei saaks ära lõhkuda. Ei saanud. Ära läksid lõpuks, kaasa viies kõike, mida jõudsid. Asemele aga valgus uus vaenlane, seekord idast.

Astusin õpilaste lentsalka. Meie ülesandeks oli korra hoidmine linnas. Vaenlane aga lähenes linna piiridele. Juba oli ta jõudnud me endise laagri kohani. Kallis järv, unustamata künkad ja mäed, meie saar — need ei kuulunud enam meile. Pisarad veeresid silma; valu lämmatas rinda. . .

Sääl tuli 21. detsember 1918. Tulin varem tööst ära. Astusin vagusi tupp, sõnasin: „Ema! sain käsu . . . kahe tunni pärast pean ära siit.“ Palusin: „Ema! ole raudne . . . tulen varsti jälle . . . kahe . . . kolme nädala pärast olen tagasi.“

Kaks tundi hiljem seisin komandantuuris ja valisin enesele relva. Vana roostes jaapani vintpüss ja kümme padrunit oli mu sõjavarustus. Tänuolik olin sellegi eest. Teised näitasid püssi laadimist, andsid padroneid juure, lasta oskasin ise.

Tulid voorid, mille saatjateks olime määratud. Astusime kesklinnast välja — kurvad — tõsised. Linna äärel näitusplatsil peatusime, et järgmist käsku oodata. Voorid viidi näituse hoonesse varju, kuhu ka ise mindi.

(Järg lhk. 66.)

Eesti riigivanemad Vabariigi esimese kümneaasta kestel.

F. Akel.

J. Jaakson.

J. Kukk.

R. Piip.

K. Päts.

O. Strandmann.

J. Teemant.

Sinine ja must ja valge. . .

Joh. Elken.

Argipäeva askeldustesse ähvardume lausa uppuda; elu enese ülestõtetud probleemide lahendamine, mõtte realiseerimine, — need kipuvad täitma töötunnid hommikust õhtuni. Ja kui meil vahete-vahel hetkeks tarvis on seisatuda, et mõnesugust vahearvet iseendaga, meie töö ja tegevusega pidada, siis Vabariigi kümnel aastapäeval tohiks see küll õigustatud olla. Et paljastanud pää Meie Suure Raamatu paari kaunima lehekülje vaatlemisele pühendada.

Ma tahaksin täna mõnda sini-must-valgest lipust lausuda.

Sellest, mille all enam kui nelja aastakümne kestel Eesti intelligents ja rahvas üheks pereks koondunud, mille all Eesti rahvustunne, iseteadvus sirgunud ja tugevaks selgrooks kasvanud, mille lehvides Eesti ühised ettevõtted toime pandud, majandus ja vaimu vallad haljast orasest võimsaks viljaks küpemas. Selle lipu saatel sammusid Eesti paremad pojad lahingväljadele ja need, kes säält tagasi tulid, tõid sama lipu vabale maale vabale rahvale kätte võidetud positsiooni pandiks. Ning tänapäev Toompea kõrges tornis lehvides kõneleb sini-must-valge igale Eesti pojale, igale Eesti tütrele, mis meie kohus, aga ka — mis meie õigus!

Sini-must-valge lipp, trikoloor selles kombinatsioonis nägi esimest korda päevavalgust 1884. aasta lehekuus. Siis sõitsid Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmed, üliõpilased ja rida vilistlasi, õpetaja B. Sperrlingki kutsel Tartust Otepää kirikumõisa külaskäigule. Reis läks vankril, veetud kaheksast hobusest. Sõitjatel oli kaasas sini-must-valge lipp, mille E. Ü. S-ile olid

valmistanud ja kinkinud Tartu neid ja noorikud, Dr. Hermannini proua eestvõttel. Nimetatud lehekuu 23.-da päeva õhtul oli Otepää õpetaja maja saalis lipu pidulik pühisemine*). Ja siit edasi on sini-must-valge lipp Eesti rahva elus täitnud selle osa, millest veel kord kõnelda oleks ülearune.

Neile kolmele värvile on selle trikoloori koostajad andnud kindla sisemise tähenduse, mille sümboliseerimiseks igaüks neist võetud on, et see lipu mõte kanduks ja kohustaks põlvest põlve.

Nimelt on Eesti Üliõpilaste Seltsis alalhoidunud suusõnalise traditsiooni järele sinine taeva tähenduseks, mille all mustal Maarjamaa pinnal elab valge puhas eesti süda. Esimeses värvis peab rääkima usk ja loofus, must tähendab kindlust ja mehiste meelt, valge tulelugu meele valgust hinges ja südames.

Lipu algupärane ise, sini-must-valge lipu esimene eksemplar hoitakse praegu Eesti Üliõpilaste Seltsis alal, kust teda kindlaksmääratud korra järele Seltsi liikmete saatel suurtel pidupäevadel avalikkuse ette tuuakse.

Ja lõpuks tõuseb nende ridade kirjutaja silmade ette rida üksikuid mälestus-pilte 1921-se aasta varakevadest: see oli paastukuu 20-da päeva hommikul, Tartus, meesgümnaasiumi suur saal, kokku on tulnud lõpmata palju noori ja vanu, üle kogu Eesti, kirjudes riietes, katmata põlvedega poisse. . . Saali asetatud kõrgelt katedrilt kuulutati Eesti Skautide I Üleriiklik Kongress avatuks. Sel ja järgmisel päeval pandi alus Eesti Skautide Malevale. Ja endast mõistetav oli, et kongressi saali seina kattis sinine ja must ja valge. . .

Pärnametsal, Künlakuul 1928.

*) Lähemalt selle kohta v. J. Köpp „Eesti Üliõpil. Seltsi ajalugu I“, lhk. 91 ja edasi.

Vohepääl läks pimedaks. Sääl tuli veltveebel K. minu juure: „Jääd selle värava vahiks! Valva hoolega. Kui ilmub vaenlane — lasel!“

Seisan üksi väraval. Tänav on tühi. Tänavvalgustus maalib koledad varjud majadele. Ümberringi on vaikus, kuid selgesti on kuulda, kuidas südalinn keeb. Rahva sumin, kisa, paugud sulavad õudseks sümfooniaks.

Ja vargsi poeb südamesse hirm. . .

Sõber läheb mööda. „Seisa! kuhu lähed?“ Linna lähen. Vaatama, miks mingit käsku ei tule. Läksi. . . Kaua kostavad tema sammud tühjal tänaval.

Hakkab igav. Millal lõpeb see kõik? Just kui painav uni, mõistmata, lammata. Ei tule ka veel sõber tagasi. Viimati võetakse teine kinni, või kaotab elu ses sipelgapesas.

Pimeduses kuuldu kolin, siis sammud. Tuleb vahetus. Hingan kergemalt. Võin minna ruumi, näha kaaslast, kuulata sõnu, vestelda ise. Kuid ruumis on vaikus. Rõhutud kõik. Miks käsk ei tule? Saaks tegevust. Ei jõua enam ilma tegevuseta olla.

Aeg läheb. Saabub tagasi mu sõber linnakäigult. Ei saanud ennem, teel võeti kinni. Püss võeti käest. Oleks pea elugi kaotanud. Kavalusega pääsis. Koguni uue püssi muretset enesele. Tõi käsu. Välja astuda loode sihis. Lääne sihis on kohati vaenlane ees.

Säädsime endid korda ja teekond algas läbi tühjade tänavate linna teisele servale, säält maanteele fundmata pimedusse.

Jällenägemiseni ema! Jällenägemiseni Tartu!

„Su üle Jumal valvaku, mu kallis isamaa. . .“

Nii algas meie vabadussõda.

Aafrikalend.

3. Lennu lõpp.

Armas toimetus, mul on raske lubatud kirja saata, esiteks, et postkastid on siin nii laiali pillatud. Teiseks ei tea ma kuidagi, millest alata. Ja siis kipitab minus veel see, mis Sa hüvastijätmisel ütlesid, ma ärgu luisaku liig palju; ning seda siis, kui minu tõearmastus on nii tuntud. Seepärast olen ma veidi rõhutatud. Seega:

Sa oled kindlasti igas lehes lugenud, missugust teed me suundusime (lõunasse suurte järvede poole), nii et ma ei tarvitse sellest teatada lähemalt. Samuti on ka siinsed nimed nii peenelt välja töötatud, nii et nad kohe unustasin. Tean ainult, et varsti pääle startimist Chartumis märkasid laia, punast joont, nii kaugele, kui silm ulatas. See oli ekvaator. Kaugemal ida pool oli ta mägede tõttu veidi võnguline, samuti osaliselt päikese poolt pleegitatud.

Mõeldes sellele, et Teil praegu on talv, ihkaksin meelsasti Teiega vahetada, sest siin on nii palav, et peaaegu kõrbeme, ja mida kaugemale lõunasse, seda palavamaks muutub. Kuidas see siis veel lõunabal oleks! Isegi juba hõberaha on meil

ära suland. Kuid rohked loomad, milliseid siin nägin, ei märgand seda põrmugi. Nad lamavad kas terve päeva vees, nagu Niili jõehobu, krokodill ja haikalad, või nad elavad metsas, nagu ahvid (sageli soovisin, et oleksin ahv), või neil on paks vammus, nagu elevalid. Viimane meeldis mulle küll kõige enam, sest sääsed piinavad meid väga. Ma arvan, elevalent ei sure siiski nii ruttu välja, nagu harilikult öeldakse. Mõningaid neist oleme meie veel näind. Krokodillidega on niisugune asi, et nad on väga häbemata ning napsavad kohe, kui neile selg pöördä. Seepärast olin alati fäheleponelik. Kui üks neist mind kätte oleks saand, siis oleks muutnud see ekspeditsioonile kaunis saatuslikuks, sest olin ma ju ainuke, kes mõistis korralikult tuld süüdata ning konserkarpe avada hammastega.

Oleksin meeldi korra lõvisid püüdnud. Kuulsin neid sagedasti mõirgavat ning pikse mürinaga karjakaupa meist mööda pillutavat. Kuid alati ainult õõseti, nii et püüdmine oli võimatu. Näind olen ma

ainult ühte, ja sedagi eemalt. Ta oli lahja, lakk sassis, kõhis järelemõtlevalt ja jättis mulje, nagu oleks ta hiljuti tsirkusest põgenenud. Samuti paistis ta silmist nälg, ja nii ei teinud see mulle palju löbu teda elusalt pääda. Lasin talle ühe neegrinoole järele ja ta kadus haukudes Punase mere poole.

Pean sulle veel jutustama, kuidas ma selle neegrinoole sain. Sääil, kus põlismets lõpeb, on üks neegriküla. Me laskusime ühel lähedal järvel ja neegrikuningas võttis meid vastu väga sõbralikult, sest ta uskus kahtlemata, et me tulime taevast, ja terve küla langes meie ees põlvili. Mõni laulis piiblisalme või midagi sarnast, hoolimata sellest, et sääil ei olnud ühtegi misjonäri. Must majestee tuli meile juba eemal vastu. Tal oli õlgkübar pääs ning manshetid ümber säärite. Sinna juure valge värvitud kõht. Rohkem midagi. Kes teab, vahest on sääil sarnane komme. Me ei usaldand musta meest alguses, siiski läksin talle julgesti vastu, vibutasin kimbu ehteasju ja karjusin: „Salami! aleikum!“ (minu kaaslased oleksid pidand ennemini oma kartust varjama). Ja vaata, ta hõlmas mind pisaratega silmis ja asetask röömu tunnustusena õlgkübara minu pähe. Metsik häämele-kisa musta hulga poolt põhjustas mu teekaaslaste kadedusest lõhkema. Kuningas nimetas mind Pärismaa-tantsude Ettekandmise Ühingu Kesksu-

tuse auliikmeks ja asetask mulle ühe konna-karbi rinda. Selle eest kinkisin talle skaut-märgi, mille võtsin oma salgalipu varrest. Kas ma ei oleks pidanud seda tegema? Tema omakorda oli sügavasti liigutatud mu annetusest ning kinkis mulle ühe onni, 5 lammast, 2 leiba ja 7 naalist. Oh sa armas taevast! Viimastele jagasin ma kaasa-võetud klaaspärleid. 7 daami olid väga rõõmsad ning lubasid mul kõik pudulohused riietest ja juustest välja noppida ning keha esimese sordi ahviraasoga määrada. Esimene veel oleks kuidagi läind, kuid teise tõttu saatsin nad paremini jälle tagasi kuninga juure. Siiski olid nad mulle nii truud, et meie edasisõidul end lennuki külge riputasid ja varsti seejärel järgimööda alla kukkusid, nagu valmind ploomid. See liigutas mind väga. Seda muidugi ei usta.

Me lendasime mõned päevad ja ööd järgimööda ning elatasime konservolihast ja siirupist. Samuti kiskusime lennates üksikuid banaane ja kookuspähkleid (ainult valmind) puudeit. See oli suurepärane.

Järgmisel hommikul paistis kauguses pahemal juba meri ja me laskusime, hoolimata sadadest haidest, kes meid ootasid. Kui me maale astusime, oo, siis selgusid mu juures juba esimesed tunnused lennuhaigusest: mõlemad jalad punniveinna taolised, nagu tuulest loperguseks muutunud ja konna-silmad istepinnal. Oli küll piinlik, kuid see läks mööda.

Nüüd lähed mu reis lõpule lähemale. Igalpool, kuhu tulime, lehvitsid lipud ning ma olin väsinud paljudest aumärkidest, mis mul kõikjal ripnesid. Siiski tegi see mind väga rõõmsaks ja nüüd loodan ma, et mind varsti suurte teenete eest valitakse rühmajuhiks.

Armas toimetusk, palun hoolitse minu ilusa vastuvõtu eest muusikaga ja nii edasi (otsige ka mõni väike suurtükk) ja kõige enne hangi mulle hääd sööki, sest ma olen hirmus lahjund, nii et päike paistab läbi puusade ning selgroolülisid võib lugeda kõhu juurest. Sest meil oli teinekord väga vähe süüa.

Nii siis ma loodan

Sinusse!

Salami aleikum!

ESM. I Suurlaager 1926. Skautide Jumalateenistus Piriita kloostri varemetes 11. juulil 1926.

Kaljusõnad Vabaduspäevaks.

Värske Jälg.

Kodumaa pühitseb nüüd pidupäevi. Tema iseseisvus ning vabadusaeg on peaaegu niisama vana, kui vanad olete teie, hundud! Kogu maa hõiskab ning rõõmustab, uhked lipud lainetavad varte küljes ja pidukõned voolavad südamesse. Teiegi, hundud, olete koolist vabad ning teid ei tahetagi täna keelda väsimatalt ringi jooksmast. See on rõõmupäev teilegi.

Olete ühevanused — hundud ja kodumaa. Kuid kasvate mõlemad, kummalgi on alles ees skaudi-iga. Üheskoos kasvate sitkeks ja tugevaks, üheskoos muutute targemaks ja julgemaks. Te olete kaks lahutamata sõpra, kes elavad koos ning mõistavad teineteist hästi.

Hundud, ärge iialgi purustage seda sidet oma sõbraga! Olge uhked, et olete vaba Eesti esimene vabaduses kasvand põlv. Ärge kunagi unustage oma sõpra, kes kasvab ühes teiega ning jääb teiega alati ühevanuseks. Armastage ning ehitage oma kodumaad, siis aitab temagi oma sõpru.

Oma suure sõbra kümneaastasel sünnipäeval soovige talle südamest õnne ning kinnitage oma sõprust ning truudust Eesti hundipoja erksa vaimustusisaga.

Uhuu!

Püüan kõigest jõust!

Uhuu-uu!

Kiri poegadele.

Need olid palavad päevad, mu noored sõbrad, keset külma veebruari kuud 1919. aastal.

Linn oli juba mitmendat päeva sõjaseisukorras. Tühjatel tänavatel liikus koolipoistest sõjaväe patrull, aegajalt kihutas sadulata hobusel piilur linna, tuues teateid piirade seisukorras. — Isad ja pojad külmetasid kaitsepositsioonidel, emad

minestasid kodu iga uue lahingu raginal. Tublimad naised kandsid toitu näljastele ja olid ametis sidumispunktide korraldamisel. Kui rumal, et meile, mitte üsna pisikestele poistele ei leitud tööd. Mis hullem veel, ei lubatud uudishimugi taltsutada, et oleksid ometi kord ka rindele jooksnud vaatama, kuidas isa ja vanem vendadest püsse ragistavad. Aga ei, niipea kui kodunt välja läksid, lubab patrull sinise oaribidesse kihutada, kui tänavalt ei kao. —

Ühel hommikul, mis saabus päe-

vade järele täis rusuvat meeleolu, kurbi teateid ja abiootust, ei suutnud enam kiusatusele vastu panna. Koju jättes ahastava ema, ruttasime noorema vennaga linna ääre, mis meile kõige ligem. —

Piirajate üksikud kuulid vingusid üle madalate majade. Tungisid puuseina, löid siin — seal aknasse ümargusi auke, või kiskusid maha kivimüürilt tüki krohvi. Kүүrutades aia varju, põlgamata hädaohtu, jooksime valge käevõrudega meeste juure, kes otsustava lahingueelses ettevalmistuses meid tähelegi ei pannud. Seal olid enamasti vanad kaupmehed, veovoorimehed, mõni üksik noorem ametnik ja üks kiivriga mees, kes jagas käske, käes revolver ja võöl lühike mõök. Kõigil polnud veel püsse, sest neid jagati parajasti ühes hoovis. Seal samas, ühes kivimajas oli punane rist uksele kleebitud, kust tuli välja üks kasukas ongu, revolver võöl ja punane rist ümber käe. See tahtis kiirel sammul kaitseliitlaste juure minna, nähes aga meid, viipas ta käega. Olime lähemal silmapilgul ta juures, ta kutsus meid majja, näitas meid halastajaõdedele ning sõnades „Need võivad teile kasulikud olla“ kadus jälle.

Kõigil oli suur rutt. Meidki ei pandud esialgu suurt tähele, siis aga näitas üks õde meie ametit, me pidime kergematele haavatutele kätte toimetama sidumismaterjali. See töö polnud halb, nõnda oli ikkagi võimalik lahingut jälgida.

Ootasime. Ikka ägedamaks muutus kuulide vingumine, selgesti võis sedasama kuulda ka teisest linna äärest, kus kaitsjadki juba tuld andsid, meie positsioon vaikis veel. Ei jõudnud enam kannatada tegevusetust. Kui ju mitu korda olin tänavanurgale jooksnud, ei tulnud kord enam tagasi. Ei tea isegi kui-

das sattusin hoovile, kus jagati püsse. Veel oli seal neid järele jäänud, kuna ju kõik juba peaaegu relvastunud, siis haarasin minagi ühe karabiineri, automaatselt viskas väljaandja mullegi paki viieteistkümmene padrunga.

Üle tänava jooksvate meeste rea viimasena jõudsin maharaiutud aia taha varjule, kust esimene kord pidi tulistatama.

Ootasin pikali lumes tuttava kaupmehe kõrval, kes oma püssi laadis. Palusin teda sama minu omagagi teha. Ruttu näitas ta mulle veel, kuidas tühi kest lukuga välja tuleb heita ning uus padrun rauda lükata. Vaevalt lõpetanud oma sõbralise ettevalmistuse „õpetunni,“ kõlas juba käsk: „Tuld!“ Tõstsin püssi palge, vajutasin tugevasti kolme sõrmega triklile, käis kõrvulukustav kärakas, kümme sammu otse mu ees tuiskas lund üles, palju ei puudunud, et oleksin põlvelt pikali lennanud.

Kaupmees mu kõrval pani seda tähele. Ta oli rõõtsakile kiviaia najal, mille üle varjava puu plangu pragude vahelt tuld anti. Ta lükas püssipäraga veel teise plangu eest ära, asetaski mu püssi oma õlale ja käskis nüüd hästi sihtida suure silla suunas, mille taga vaenlane pidi peidus olema. Nõnda oli palju kergem, pauk paugu järele sülitaski umbes seitsekümmend püssi surma, aga mustad kogud silla tagant ei taganenud sammugi. Selle asemele kuulutasid aga ägeda tulega oma suurt ülekaalu.

Padrunid hakkasid juba lõppema. Keskpäev — tunni aja pärast pidi algama piirajate üldine pealetung. Abiväest mitte kippu ega kõppu. Vingusid kuulid, läbi raiudes puu aeda, hospitali seintelt rabistades krohvi ning lõhkudes aknaid. Katusele tõmmati punane

rist. Ägedamaks muutus kuulide rahe. —

„Hurraa, hurraa, hurraa!“ Vaikus — — — Kas kõik juba otsas? See võidukisa kostis teisest linna servast. Ei ole kahtlust, et vaenlane juba läbi murdnud. Tõesti nagu vaikus enne tormi oli aia taga. Võitluses metsikuks muutunud lootusetud näod olid nagu pronksist raiutud — liikumatul ilmel vahtisid nad oma haavatud juhti.

Uuesti kõlas võiduhõiske. Must pilv tõusis silla tagant ja sõnalausumatult seitsekümmend aia taga. „Edasi!“ Lühike aga nii mõjuv, haavatud juhi käsk jätkus seks, et püssipärad järgneval silmapilgul lõhkusid varjava plangu, mille tagant meeleheitliku kisaga, püsside raksudes tõusis seitsekümmend kaupmeest, voorimeest, päevatöölist ja ametnikku, tormates üle lumise heinamaa suure silla suunas.

Piirajate seas võttis aset segadus, mitte ühtki häält sealt, ei pauku ega käsku. Ta vajus alla, must pilv, põgeneses mööda jõe sängi ja maanteed.

Ikka metsikumaks muutuvad vanade relvastunud kodanikkude pääletungile vaimustavad hääled, tagajajate jalgadele on uus võidulootus nagu tiivad külge köitnud.

Korraga jäävad nad imestanult seisatama.

Mööda maanteed kihutab reega vahusel hobusel mees kiivris, valge lindiga käsivarrel. Laskevalmis Matsen kuulipilduja jõudes, teekäänakule, ragistab põgenejaile selga nikkelt.

Väsinult istuvad paljud vanadest lumme.

Mu sõber kaupmees andis tagasi kaks püssi, sest ise jooksin nii ruttu kui jalad kandsid vaatama abiväge, kes viimasel silmapilgul veel linna oli suutnud vabastada.

I. Rastakoosolek ja „Eesti Skaut“.

Nii siis:

„Eesti Skaut“ ilmub korrapäraselt kindlatel tähtpäevadel, vähemasti kaheksa 16 leheküljelist numbrit, tuues enda veergudel vastava väärtusliku sisuga kirjutusi, olles kaunistatud piltidega, ja seda kõike ESM-sse kuuluvatele skautidele-hundipoegadele aastatellimise hinnaga **Kr. 0.50** (endise 1.50 asemel),

kui:

ESM-sse kuuluvad skaudid hundipojad üksmeelselt otsustavad, et oma ajakirja on tarvilik tellida ja lugeda ning ajakirjale esitavad vähemasti **1000 tellimist** (mis ju rohke 1500-lisele skautide hulgalge kerge asi), minnes välja seisukohast:

Igale skaudile „Eesti Skaut“.

Hundipojad on olnud aga seni ikka tragimad.

Arvulisi võrdlusi.

skm. H. Paalmann.

Lehitsedes meie ajakirja endiseid aastakäike, leidsin statistilisi andmeid E.S.M. koosseisu üle 1. III. 1923. Mõne aja eest lõppenud registreerimistöö juhtis mind mõttele Vabariigi aastapäeva puhul lugejaile tuua väikest võrdlust selle viie aasta kohta.

Skaute oli tookord ühes hundipoegadega 1265, nüüd ligi 1700, II. ja I. järgu skaute võis tookord olla vast 5% üldarvust, nüüd loeme juba 10%, ning veel 30-40 eeskujuliku skaudi märgi kandjat, mis on tegeliku skaudi kõrgeim aste.

1923. aasta andmed toovad ka keskmise vanaduse, see on 16, praegune aga tunnistab normaalset olusid, ta on 14-15, säälijuures aga 15% koguarvust 18 aastased ja vanemad, endise 10% vastu. Tähendab — juhtide kaader on vanaduses tõusnud, kuid veel kaugel küllalt eesmärgist: 20 a.

Eriti huvitava pildi annab linnade võrdlus:

	1923	1928		1923	1928		1923	1928
Haapsalu	25	43	Petseri	—	30	Valk	71	34
Narva	24	159	Pärnu	20	—	Viljandi	—	36
Nõmme	—	114	Saaremaa	31	117	Võru	17	78
Rakvere	—	58	Tallinn	447	420			
Paide	—	120	Tartu	457	324			

See näitab asupaikade kasvu ning liigete juurekasvu, kuigi Tartu ja Tallinn kahanemist läbi elanud, mis seletatav tookordse erilise vaimustusega neis linnades.

1923. aastast on pärit andmeid ka poiste tegevuse kohta eraelus. Siis olid skaudid pea erandita kooliõpilased. Nüüd oleme enda tööga kasu tooma hakanud ka töötajatele poistele, keda praegu 15%.

Kahjuks ei võimalda meile 1923. aasta andmed rohkem võrdlusi, kõrvad seadmi praeguste äärmiselt täielikkudega. Kuid toodud andmed tohiks olla küllaldased meile tõendama, et töö pole asjata tehtud, et ta ikka enam ja enam kindlustamise tähe all sammub.

Skauflikud pidustused.

(„ESM., tema väline külg ja vormilised nõuded“ käsikirjadest.)

Suurtel skauflikkudel pühadel, nagu seda on Emapäev, Jüripäev, ESM., maleva või rühma aastapäev, kogunevad skaudid nende pühitsemiseks. Sel teel eraldatakse need teistest päevadest, ka teistest pühadest.

Meil on juba enam-vähem väljakujunenud kord, kuidas iga päeva pühitsetakse, kuid selle juures olen sageli tähele pannud, kuidas mõni rühmaleva on palju osavam päevakohaste ettekannete ja üldkorralduse alal. Luba-tagu mulle seepärast peatada siin tähelepanekute juures ja neid veidi arendada; sellega enam-vähem üldiseid juhiseid kõigile kätte anda.

Emapäev, nagu nimigi ütleb, on pühendatud me armsatele emadele, sellepärast tuleb ka vastava päevakava eest hoolt kanda. Minul isiklikult pole juhusit olnud kaasa teha Emapäeva, kus ei oleks kõlanud „Ema süda“, kas koori ettekandel või siis ühise lauluna. Muu ettekannete osa peaks koostatama eesmärgiga, tutvustada publikule — emadele võimalikult suuremas enamuses! — skautlikku tegevust: elavpildid, varjupildid, näidendid skautide elust, laagrist ja kõigist muist tegevusaladest. Olen näinud ka filmi ja põneva skautjutu ettekandmist hääd eduga. Vahepaladena on ka deklamatsioon, muusika ja laul tervitatud. Muusika alal vaimustas mind kord ettekanne kammi (siidipaberil abil — kes ei tea?) orkestrilt, kuid savipillid ja pilliroost flöödid on ka väga efektsed. Tuleb vaid meeles pidada, et iga ettekanne olgu hästi ette valmistatud ja ilu seisukohalt järele kaalutud. Samuti olgu kava hoolikalt katsutud: pikk kava on sagedamini halb kava!

Ettekannete külg tuleb valida päämiselt kohalikkudel tegelastel vastavalt olukorrale, kuna üldiseid jooni siin pikemalt üles seada on raske. Seda enam tahaksin alla kriipsutada välist korraldust, kus suurem ühtlus läbiviidav.

Emapäeval leiab hindamist skautide edasipüüd, nende tegevus ja hool. Selleks päevaks ilmub ESM Peavanema päevakäsk, mis ettekandmisele kuulub ja mille põhjal tavaliselt märkide, diplomite või vastavate funnistuste väljaandmine sünnib. Kõike seda tuleb toimetada võimalikult ilusasti, milletõttu selleks alati eriti hoolikalt tuleb ette valmistada. Mina soovitaksin kohe pääle vastava avakõne, mis pühendatud emadele, päevakäsu ettekandmist ja selle järele, maleva, rühma vanema või pääliku tervituslausete saatel, vastavate märkide jne. väljaandmist. Seejuures olgu väljaantavad asjad — kõige soovitamav — vastavale lauale kindlas korras käejärele asetatud.

Ilusa mulje jätab selle juures maleva-rühmade lippude asetamine poolkaares vastava laua ümber. Väljaandmise tseremonii lõppedes peaks ette võtma maleva lipu austamise vastavalt maleva kombele (näide: maleva lipp jääb püsti, rühma lipud langetatakse ja kõik skaudid hüüavad maleva hüüdu).

Sellele tseremoniile järgnevad tervitused emadele ja auhinnaütle, kui see malevas nii kombeks.

Sellegi lõppedes, igatahes ennem ettekannete algust, lähevad lipukandjad ühes lippudega (vastav komando! kindel kord!), neid ära kandes vastavasse ruumi või asetades ettekannete saalis juba varem valmis seatud alustele. Kuid: hoiduge lippe asetamast nii, et nad segavad ettekannete jälgimist või et need liikumisele oleks takistavaks.

Jüripäev on skautide vendluspüha. Seda pühitseb kogu maailma skautide pere 23. aprillil. Kahjuks oleme meie, põhjamaalased, halvemates tingimustes — meil on raske sellega käsikäes ka kevadet vastu võtta ja enda rinda valge lillekesega ehtida, nagu see kõikjal kombeks. Kuid sellest on senikaua üle saanud Jüripäeva edasilükkamisega soojematele päevadele. Tavaliselt korraldatakse selle päeva puhul paraad või rongikäik ja sellele

järgnev aktus, kus ette kantakse vastav Peavanema päevakäsk. Jüripäeva puhul hinnatakse skautide tööd ja tegevust, sel päeval antakse tänu ka vanematele — kõigile, kes skautluse eduks ühiselt hästi kaasa aidanud.

Ka on tavaline, et sel päeval saavad uued rühmad lipud kätte, uued skaudid annavad töötuse ja saavad skaudi vormiriiete kandmiseks õigused.

Pean ilusaks kombeks, kuigi Eestis pole näinud, skautide pühaliku töötuse uut kinnitamist kõigi osavõtjate poolt. See sünniks niisamasuguse tsereemoniaga, kui uutegi skautide töötuse andmine — hobuseraua kujuliselt asetatud skautide rida, lipud otste vahel — vaid töötuste allakirjutamine, seega skautide rivoist astumine, jääb loomulikult ära.

Lubatagu siinkohal märkida mõni sõna liikumise — rongikäikude ja skautliku paraadi kohta üldse.

Rühm tülles enda asukohast välja, liigub rühmajuhi järele järgnevalt: rühma lipp paremal ja riigi lipp vasakul, trummimehed (kuni kolm; kui rühmal orkester, siis muidugi see), edasi on salgavanemad salgalipuga ja siis skaudid kolmes reas, kae ulatuses üksteisest. Selle juures kindel joondus hoida!

Maleva liikumisel marssib ees liikumise juht (ei tarvitse alati päalik ise olla) kahe sõbraga, nn. adjutantidega, selle järele maleva lipp kahe saadjaga (kuni 3), siis kõigi rühmade riigilipud, kolm lippu reas. Sellele järgnevad rühmad, lipp ees, rühm taga kolmikreas. Lippude ja rühmade vahel asetseb orkester või selle puudumisel kõigi rühmade trummimehed. Külalised ja auvõõrad sammuvad riigi lippude järele kohe orkestri ees.

Siin võib ka esineda feine variant, ja nimelt, et kõik rühmade lipud viiakse maleva lipu järele, kuna skaudid kõik üheskoos kolmikreas asetsevad, kuid sellel juhtumisel on soovitatavam skautide jaotus salkade järele: salgavanem salga lipuga paremfiivana esimeses kolmikus, salga kordnik vasaktiivana teises kolmikus.

Paraadi korra kohta tuleb tähendada vaid seda, et skautlikud toimingud ikka skaudiringis korraldatakse. Esimeseks ülevaatuseks ja tervituseks nn. paraadi vastuvõtuks, tuleb paratamatult sirgetes ridades asuda. Päevakäsu ettekandmiseks, kõnedeks jne. tuleb aga asetuda ringi. Selleks tuleb käsutada: „Skautring: lipud kohale!“ mille järele maleva lipp keskele asetseb, teised lipud selle ümber avaras ringis. Kui salga lipud olemas, käib nendele komando: „Salgavanemad kohale: jookstes!“ Viimased on ringina teiste ümber ja selle järele käsutatakse skaudid „Skautringile jookstes marss!“ oma salgavanemate seljataha. Skaudid hakkavad üksteise kätest kinni ja moodustavad suure arvu juures mitu ring-ketti. Skautringi moodustamine peab olema minuti-kahe töö, siin peavad liikumisjuhi abid agarad ja osavad olema. Juht ise vaid käsutab ja valvab õige käigu üle.

Vaieldav on, kas aumärkide ja diplomite, samuti auhindade jne. kättemine peab sündima skautringis või sirgejoonelises asetuses. Isiklikult soovitasin skautringi selleks. Hoolitsetagu aga vastava laua eest, nii nagu eespool kirjeldatud. Skautringi tegevuse lõppedes käsutatakse! „Skaudid kohtadele jookstes marss!“ mille järele kõik esialgsetele kohtadele suure võidukisaga tagasi ruttavad (tähele panna: salgavanemad ja skaudid jooksevad, lipud ühes saatjatega lähevad sammul) kust siis joondumise järele nii paraadmarssile eespool kirjeldatud käigu korras asutakse.

Jüripäeva pühitsemisele tagasi pöördudes pean märkima, et siin on lai võimalus igale ühele rühmitusele ning kohalikest oludest täielikus rippuvuses vaid muinasjutt Pühast Jürist olgu ka kusagil räägitud. On sagedane nähtus, et sel päeval skautide poolt avalik pidu korraldatakse, kuid siingi pean tarvilikuks toonitada et see peaks olema võimalikult skautlik.

20. märts, ESM asutamise aastapäev, kuulub pühitsemisele rohkem skautide eneste ringides. Sel päeval korraldatakse skautide ja ehk ka skautsõpradele ühine teelaud või ka väiksem õhtu, kus ülevaade antakse ajaloolisest käigust ja tegevusest, nii ESM-st kui ka kohaliku maleva osavõtust selles. Õhtu tuleb kaunistada improviseeritud ettekannetega.

Sedasama võiksin soovitada ka rühma aastapäevade kohta, kus osa võtavad rühma enda liikmed ja rühma toetajad-sõbrad, külalistena skaute teistestki rühmadest. Ehk olgu siis, et aastapäev juba teatud kümmekonda näitab, mille puhul rühmgi parema peo korraldab. Maleva kui suurema üksuse aastapäeva võib ehk suurema, ettevalmistatud ettekannetega peoõhtuga eristada, kuid peetagu silmas, et ettevalmistused ei oleks tülikad tegelastele, ei viidaks aega ja et seda tehtaks, kui on tõeliselt midagi ilusat ja skautlikku pakku da. On soovitatav korraldada ka skautlikkude tegevusalade eridemonstratsioone, n. õ. näitusi, kuid neid käsitan teises kohas.

Sellega isegi pikka selgitust lõpetades, olgu veel tähendatud: iga korraldus peab minema äärmiselt libedasti ja korralikult, kuna oleme ju hästi distsiplineeritud. Ei tohi tekkida vaheaega: ideaal oleks vaheldamatu vaheldusrikas tegevus. Ei või kedagi üle koormata; tegelastel olgu igal oma ala, üldine juht on vaid siis tegevuses, kui kusagil on midagi roopast väljas. Iga ettevõtte juures peetagu silmas otstarvet, kohast esinemist ja ilu.

J. T.

Ajakirja oma nurk.

Toimetaja laua tagant.

Kiri noortele sõpradele.

Juba ma aiman, et olete lugenud mu eelmise kirja ja olete otsustanud abiks olla küll toimetaja, küll ärijuhi tööle. Nüüd, kus alanud uus aasta, nüüd, kus meil seisab ees nii

palju tähtsaid sündmusi, mida skautlikult tarvilik vastu võtta — tean, et nüüd ajakirjalgi võimalik teile abiks olla. Nii vastastiku üksteist toetades saamegi sõbraliku koostööni ja võime muretult lõbusasti oma ülesandeid täita ja tagajärgi saavutada.

Ärijuht jutustas mulle, kui palju on tulnud tellimisi kusagilt malevast ja rühmast ja et puuduvatest malevatest-rühmadest tema ikka veel loodab tellimisi saada (ega siis ülesantud skautide arv malevates ju ainult paberil ei seisal), nii et tarvilik „1000“ täis tuleb. Ja toimetusele on ka mõnelki sõbralt saabunud väiksemad

teateid ja kaastööd. On aga võimalik, et veelgi saabub, sest praegu olla veel nädalpäevad selle sissesaatmiseks aega. Minul aga tõusevad karvad püsti, kui mõtlen jälle sellele rabelemisele, mis „toimetajahärral“ tekib selle nädala lõpul, eriti kui viimasel päeval saadetakse palju ja veel sarnast kaastööd, kus tarvis läheb kääre, liimi jne. (jutustasin ju viimati!). Ja minu teada on temal veel üks tähtis töö seda-paiku feha. Jõuaks ta ilusasti aga omaga välja!

Sellest nüüd pidingi sosistama, kuidas selle tööhulga keskel juhtub kentsakaid asju. Nii mineval korralgi, kus olid enne-pühised ajad ja „Eesti Skaut“ pühadeks pidi ilmuma, oli toimetajal püsti häda. Lõpuks, kui number oli trükitud, tulebki välja, et temal silmaddi töös higistanud ja sarnaseid vigu juhtunud, nagu ta siin numbris õiendab. Sest näe. üks kirjutanud niisuguse kentsaka käekirjaga, et ei saanudki aru, kas peab olema „väärtöö“ või „kaastöö“, kas oli „113“ või „313“ ja muud; eks te isegi kõrvalt loete. Ja siis võite aru saada, kui raske on kõike õieti

seada, kaastööd viimasel minutil saades. Võtab higitilgad otsaette, ja kui higi silmadesse valgub, siis enam ei näe hästi — vigu parandada.

Nii väga viimase päeva pääle on seatud ta võistlus: „Tunne oma kodumaad“ vastuste sissesaatmine, nendega aga tuleb ka hulk tööd läbi teha, ennem kui „seitungisse“ trükkida saab. Kuid „toimetajahärra“ tahab ju lugejatele anda aega vadata järele maakohti, millised pildistatud. Nagu ta mulle mitu korda on rääkinud, imestab ta väga, et skaudid tunnevad nii vähe oma kodumaa ilusaid kohti, sest vastuseid tuleb liiati vähe ja needki suuremas enamuses Tartust. Selle eest lubab ta Tartu poiste pilte rohkem sisse panema hakata — näivad need ju tragid poisid olevat.

Mõnikord juhtub aga veel väga kentsakat asja. Nii kirjutab üks kaastööline käsikirjas, et olla osa võtnud 17 Eesti skauti. Veidi hiljem aga on kirjutatud, et alanud töö 36 käega. Ja see oli päriselt käsikirjas nii ega juhtunud vigu trükikojas, nagu see tavalisem. Mida tarka toimetajagi siin teeks? Ehk oligi paar poissi kolmekäelised või mõni 17.-st neljakäene. Maailmas on palju imeasju ja kust toimetajagi kõike võib teada. Kas teist ehk mõni teab, kus leheküljel see oli kirjas ja mulle ehk kirjutab, kuidas seda asja veidi selgitada? Minu aadress: Edevo Hunt, Tartu, postkast 130.

Praegu on meil „Eesti skaudi“ juures veel üks küsimus otsustamisel, mille lahendamiseks oleks vaja lugejateft nõuannet. Nimelt on mõeldud mõni uus osakond ajakirja juures avada. Kuid kuna üks soovib spordiosakonna avamist (see on Hirvejalg; kui mäletate „E. Sk.“ 1926. a. nr. 2/3 on tema pilt), teine aga nõuab raadio-kirjandust (Biibrikõrv, sääl-samas), siis ei tea me asuda seisukohale, milline võtta, mähardune jätta. Võimalik aga, et tuleb sootuks teisi veel avada, sest mina isiklikult (ja minu pilt on siin päälkirja juures!) näeks meeleldi ajakirjas õpetust, kuidas tuleb Välejalgsel Põtra jälgida. „Toimetajahärra“ aga ise on otsustanud pisikestele põegadele tuua suure ja pika jutustuse piltidega ühe hundipoja reisust Jädetemete seltsis. Need hakkavad kohe ilmuma, kui ülesvõtted Sinisarveliselt Hirvel (või kuidas nimi oligi) kätte saab.

Mina omalt poolt näeks suure häameelega, et iga lugeja minu sellele kirjale vastab ja omad soovid kirjutab. Missuguseid soovide rohkem tuleb, neid hakkab minagi kaitsma ja nõudma. Kõigepäält aga oleks tarvilik siiski 1000 tellimist täita, nagu ärijuht räägib.

Edevo Hunt.

Nii töötame enda ajakirja kasuks:

(I. Aastakoosoleku otsuse täideviimine.)

Malevad:	Liigete arv*	Antavad		Antud	
		Tellimised	Summa	Tellimised	Summa
Lääne	61	30	15.—	30	10.—
Narva	179*	120	60.—	157	7.50
Nõmme	114	80	40.—		
Paide	100	70	35.—		
Petseri	30*	10	5.—		
Rakvere	58*	40	20.—	60	
Saare	117*	80	40.—	80	
Tallinna	420*	300	150.—	127	
Tartu	313*	170	85.—	150	
Vaiga	84*	60	30.—	60	7.50
Võru	73	40	20.—		
		1000		664	

*) Tähega märgitud arv on Päästaabi andmeil, kursiiviga trükitud on täienenud, teised on umbkaudsed.

1000 tellimise asjas peab ajakiri kurbussega teatama, et aastakoosoleku otsus kaugeltki veel täidetud pole, nagu kõrvalolev tabel kõigile selgitab. Kuna aga ajakirjal majanduslik külg pika ootamisega ülipingutatud, siis oleks võimatu enam oodata. Ometi ei taha ajakiri veel kiviga heita nendele, kes lubadused täitmata jätnud, vaid annab tähtajaks 6. märtsi 1928. Kui seks ajaks arv täis ei tule (või ligikaudsekski) ja vastavate summade ärasaamiseks ei alata, jääb käesolev nr. kõigile 50 sendi eest tellijatele viimaseks. Ja seda mitte ajakirja, vaid mittetellijate süü läbi. — Tuleb aga arv täis, siis saadetakse ka ajakirja nr. 1., kui võrd teda talituses olemas ja jatkub tellijatele, sissetulnud tellimiste kuupäevade järjekorras. „Eesti Skauti“ talitus.

Guideldelt saabunud järelepärimistele ajakirja tellimise asjus 50 sendilise hinnaga, ei saa talitus kindlamalt vastata kuni 1000 tellimise asi lõpulikult pole lahendatud.

Trükikoju on velmisse numbrisse jäänud, millised arusaamatusi võivad tekitada. Nii teates Skm. kogust on E. Jõgi erusseminek nimetamata, kuna lhk. 41-l aastaaru 1922 palume asendada arvuga 1924., lhk. 45 lulefuses lugeda „sära“ pro „tara“ lhk. 50 eelviimane üleveeru rida „kaastööd“ pro „väärtööd“ ja lhk. 51 tabelis Tartu maleva liigete arv pidi olema 313, mitte 113. Neid olulisemaid vigu palume parandada, kuna toimetusel endal pühadeelses kiiruses see pole õnnestunud.

Järgmine number ilmub E.S.M. aastapäeval
20. märtsil.

EESTI SKAUTIDE MALEVA
asutamisest saadik on
AJAKIRI
EESTI SKAUT

järjekindlalt püüdnud levitada pa-
remaid ideid noorte peresse, kajas-
tanud kõiki skautliku lipu alla koon-
dunud noorte püüdeid ja hoolitse-
nud oma jõudu mööda lugemis-
:: vara eest. ::

*EESTI SKAUT on vanem NOORTE AJAKIRI.
Olles Eesti Skautide Maleva häälekandja, tahab ta
hoolitseda kõigi noorte eest, kellel on juhtlauseks
Tahan olla puhas sõnas, mõttes ja teos.*

EESTI SKAUDI aastakäik (1. septembris — 31. augustini) ilmub 8 numbrit

maksab. Kr 1.50
poolaastaks „ 0.75
üksiknumber 25 senti.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasu-
tused ja ajakirja levitajad rühmade-
karjade juures.

*ESM liigetel nende juhtide
kaudu tellimine kogu aastaks
POOL KROONI.
Toimetub ja talitus: Vallikraavi 19, Tartus.
Kirjad: Tartu, postk. 130.*